

**College van Gedeputeerde Staten
Statenvoorstel**

DATUM	2-6-2020	NUMMER PS	PS2020RGW07
DOMEIN	LLO	COMMISSIE	RGW
STELLER	Mw. L.M. Kuijf	DOORKIESNUMMER	06-53325519
DOCUMENTNUMMER	820EA49D	PORTEFEUILLEHOUDER	Bruins Slot

Titel : Strategisch bosbeleid provincie Utrecht

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit pag. 4

Toelichting pag. 5

Bijlage(n): 2

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Zo'n 10 % van het Nederlandse grondoppervlak bestaat uit bos en dit is vergelijkbaar met het aandeel bos in de provincie Utrecht. De bossen in de provincie Utrecht vormen een belangrijk onderdeel van de Utrechtse natuur. De huidige omvang en kwaliteit van juist het bos staat momenteel sterk in de belangstelling. Niet alleen vanwege het nieuws over het klimaat en de functie van bos als opslag van CO₂, maar ook vanwege de waarde die bos heeft voor de biodiversiteit of als uitloopgebied voor recreanten. Gezond, toekomstbestendig en maatschappelijk gewaardeerd bos is daarom van groot belang. Bomen en bossen worden niet voor niets ook wel het langzame goud genoemd. Of het nu om klimaatbeleid, duurzaam bouwen, gezondheid of recreatie gaat: men is zich steeds meer bewust dat bomen en bossen een deel van de oplossing vormen.

Het belang van bomen en bos neemt meer en meer toe en speelt een belangrijke rol in onze samenleving. Dit vraagt om een gedragen integraal strategisch bosbeleid, dat helderheid geeft over de maatregelen die nodig zijn om de doelen te realiseren inclusief de benodigde middelen.

De samenhang tussen het provinciaal strategisch bosbeleid én de landelijke Bossenstrategie is groot. U heeft in de commissie RGW (17 juni 2020) een Statenbrief ontvangen over de landelijke Bossenstrategie.

Voorgeschiedenis

In de provinciale Natuurvisie en Beleidskader Wet Natuurbescherming is het houtopstandenbeleid verwoord (PS, 12-12-2016). In de Realisatiestrategie Natuurvisie 2018-2027 is als actiepoint benoemd het onderzoeken van nut en noodzaak van het opstellen van een strategisch bosbeleid, dat breder gaat dan het huidige houtopstandenbeleid. Gedeputeerde Staten zijn sinds de inwerkingtreding van de Wet Natuurbescherming (1-1-2017) bevoegd gezag m.b.t. bescherming van bossen. In 2018 en 2019 zijn twee moties aangenomen (nr. 168 en 82) die vragen om een voorstel te doen voor de oprichting van een Bomenfonds en tot een gezamenlijk actieplan van maatschappelijke organisaties voor 600.000 extra aan te planten bomen tot 2023. Tot slot is in het Klimaatakkoord (2019) afgesproken dat er een gezamenlijke Bossenstrategie komt van Rijk en provincies. Deze landelijke bossenstrategie vraagt om een nadere uitwerking op provinciaal niveau

Essentie / samenvatting

Uit een ambtelijke voorverkenning blijkt dat strategisch bosbeleid een positieve bijdrage levert aan maatschappelijk relevante vraagstukken op verschillende beleidsterreinen, zoals klimaat(adaptatie), biodiversiteit, circulaire economie, gezonde leefomgeving, herstel landschapsstructuren en economie (aantrekkelijk woonklimaat). Omdat Rijk en provincies binnenkort een gezamenlijke Bossenstrategie presenteren en U op eerdere momenten aandacht heeft gevraagd voor bosaanplant (motie 168 en 82), is dit een geschikt moment om een provinciaal strategisch bosbeleid uit te werken. De ambities en doelen van de hoofdlijnen van de landelijke Bossenstrategie dienen als raamwerk en uitgangspunt voor de provinciale uitwerking.

Als U, als Provinciale Staten, besluit tot het opstellen van strategisch bosbeleid, dan gaat het om nieuw vast te stellen beleid, mede als uitwerking van de landelijke Bossenstrategie. Het is aan U om het strategisch bosbeleid vast te stellen. Gedurende het proces wordt U meegenomen in de uitwerking van het strategisch bosbeleid.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Een besluit voor het opstellen van strategisch bosbeleid voor provincie Utrecht heeft als resultaat:

- Een beleidsdocument met strategisch bosbeleid voor provincie Utrecht.
- De afhandeling van motie 168 (oprichting Bomenfonds).
- De afhandeling van motie 82 (600.000 extra aan te planten bomen).
- Een nadere uitwerking van de landelijke Bossenstrategie op provinciaal niveau.

Wettelijke grondslag

artikel 158 van de Provinciewet en Wet Natuurbescherming

Financiële consequenties

Voor het opstellen van een strategisch bosbeleid zal maximaal €50.000 aan kosten worden gemaakt die binnen de bestaande begroting 'Overige kwaliteitsimpuls biodiversiteit, houtopstanden' past.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

Ruimte voor bosuitbreiding is in ons land, en zeker in onze provincie, schaars. Nieuw bosareaal zal altijd moeten worden afgewogen tegen andere functies en verschillende natuurdoelen. Er zijn veel ruimtevragende functies in de provincie Utrecht. Dat vraagt gepuzzel met de ruimte; daar waar nieuw bos komt kunnen geen zonnevelden of woningen worden geplaatst. Er zal gezocht moeten worden naar zoveel mogelijk functiecombinaties, maar de ruimtedruk op de provincie maakt dat de mogelijkheden voor nieuwe bosaanplant beperkt zijn.

In de provincie Utrecht is veel open landschap aanwezig. Vanwege landschappelijke en cultuurhistorische waarden (zoals in de Nieuwe Hollandse Waterlinie) is bosaanleg hier niet gewenst.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

Het is mogelijk om ervan af te zien om een strategisch bosbeleid voor de provincie Utrecht uit te werken. Dit is echter niet erg logisch, omdat er momenteel gewerkt wordt aan een gezamenlijke Bossenstrategie van Rijk en provincies. Ook zijn er verschillende moties in Provinciale Staten aangenomen (168 en 82) en vragen gesteld die gericht zijn op de meerwaarde die bos heeft.

Wanneer op provinciaal niveau de landelijke Bossenstrategie niet verder vorm krijgt en wordt uitgevoerd, is het niet waarschijnlijk dat de doelen uit de gezamenlijke Bossenstrategie worden gehaald. Daarnaast wordt het bredere perspectief waar bos zich de laatste jaren in heeft geplaatst gemist, en blijft provincie Utrecht 'hangen' in beleid dat enkel gericht is op de houtopstanden.

Effecten op duurzaamheid

De huidige omvang en kwaliteit van bossen staat onder druk. Het bos heeft te lijden onder de hoge stikstofneerslag, verdroging en versnippering. Een op te stellen strategisch bosbeleid kent vele positieve duurzame effecten die zich vooral richten op het herstel van de biodiversiteit, het vergroten van de veerkracht van bossen (nationaal) en het tegengaan van ontbossing (zowel nationaal als mondiaal). Daarnaast leveren bossen een bijdrage aan de klimaatopgave, zoals CO2 opslag, verkoeling en het vasthouden van water. Bomen en bos leveren verder een bijdrage aan een aantrekkelijk landschap en daarmee de leefbaarheid en het vestigingsklimaat. Tot slot kan het bos bijdragen aan waterveiligheid en is het leverancier van de hernieuwbare en duurzame grondstof hout.

Voorgesteld wordt

Gedeputeerde Staten opdracht te geven tot het opstellen van een strategisch bosbeleid voor provincie Utrecht.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Besluit van 08-7-2020 tot het opstellen van strategisch bosbeleid voor provincie Utrecht

Provinciale Staten van Utrecht; In vergadering bijeen op 24 september 2020;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 02-06-2020, afdeling LLO, 820E1638;

Gelezen;

Overwegende; dat op dit moment de wetgeving voor bossen integraal onderdeel uitmaakt van het provinciale natuurbeleid en met name is gericht op de bescherming van houtopstanden. De functionaliteit van bossen echter meervoudig is. Bos heeft waarde voor CO2 opslag, biodiversiteit, herstel bodem- en waterkwaliteit, houtproductie, recreatie, landschap, cultuurhistorie en gezonde leefomgeving. Daarnaast stellen Rijk en provincies binnenkort een gezamenlijke Bossenstrategie vast en hebben Provinciale Staten eerder aandacht gevraagd voor bosaanplant (moties 168 en 82).

Gelet op; artikel 158 Provinciewet en Wet Natuurbescherming

Besluiten:

Gedeputeerde Staten opdracht te geven tot het opstellen van een strategisch bosbeleid voor provincie Utrecht.

Voorzitter,

Griffier,

1. Wettelijke grondslag

Artikel 158 en Wet Natuurbescherming

2. Beoogd effect

Een besluit voor een strategisch bosbeleid voor provincie Utrecht met als resultaat:

- Een beleidsdocument met strategisch bosbeleid voor provincie Utrecht.
- De afhandeling van motie 168 (oprichting Bomenfonds).
- De afhandeling van motie 82 (600.000 extra aan te planten bomen).
- Een nadere uitwerking van de landelijke Bossenstrategie op provinciaal niveau.

3. Effecten op duurzaamheid

De huidige omvang en kwaliteit van bossen staat onder druk. Het bos heeft te lijden onder de hoge stikstofneerslag, verdroging en versnippering. Een op te stellen strategisch bosbeleid kent vele positieve duurzame effecten die zich vooral richten op het herstel van de biodiversiteit, het vergroten van de veerkracht van bossen (nationaal) en het tegengaan van ontbossing (zowel nationaal als mondiaal). Daarnaast leveren bossen een bijdrage aan de klimaatopgave, zoals CO₂ opslag, verkoeling en het vasthouden van water. Bomen en bos leveren verder een bijdrage aan een aantrekkelijk landschap en daarmee de leefbaarheid en het vestigingsklimaat. Tot slot kan het bos bijdragen aan waterveiligheid en is het leverancier van de hernieuwbare en duurzame grondstof hout.

4. Argumenten

1. De afgelopen jaren zijn bomen en bossen steeds meer in het nieuws gekomen en is men zich meer bewust van het meervoudige belang van bossen: biodiversiteit, opvang CO₂, herstel bodem- en waterkwaliteit, houtproductie, recreatie, landschappelijk- en cultuurhistorische waarden en gezonde leefomgeving. Bossen spelen een belangrijke rol in onze samenleving. Dit vraagt om een integrale benadering waar in samenhang met maatschappelijke opgaven een gedragen strategisch bosbeleid wordt geformuleerd.
2. Op dit moment maakt de wetgeving voor bossen integraal onderdeel uit van het provinciale natuurbeleid. De provinciale Natuurvisie en Beleidskader Wet Natuurbescherming zijn daarbij met name gericht op het houtopstandenbeleid. De functionaliteit van bossen is breder dan natuur/ecologie alleen. Om die reden is in de provinciale Natuurvisie (2016) geadviseerd om de meerwaarde van een strategisch bosbeleid nader te onderzoeken.
3. In 2019 is ambtelijk een voorverkenning uitgevoerd naar nut en noodzaak van strategisch bosbeleid. Dit is gebeurd op basis van interviews met experts (in- en extern), onderzoek naar recente ontwikkelingen en een deskstudie naar voormalig beleid (landelijk), intern beleid en beleid van andere provincies. De conclusie is dat strategisch bosbeleid een positieve bijdrage kan leveren aan maatschappelijk relevante vraagstukken op verschillende beleidsterreinen, zoals o.a. klimaat(adaptatie), biodiversiteit, circulaire economie, gezonde leefomgeving, herstel landschapsstructuren en economie (aantrekkelijk woonklimaat).
4. Motie 168 (PS, 17-12-2018): gevraagd is en Statenvoorstel in te dienen voor de oprichting van een Bomenfonds. Met een balans van o.a. gekapte en her te planten bomen. Ook wordt er een balans bijgehouden van de CO₂ uitstoot in aantallen te planten bomen en wordt er overlegd waar de herplanting in de provincie moet plaatsvinden.

5. Motie 82 (PS, 30-10-2019): aan de maatschappelijke organisatie is gevraagd om tot een gezamenlijk actieplan te komen dat leidt tot realisatie van 600.000 extra te planten bomen tot 2023. Ook is in de motie gevraagd om de benodigde financiële middelen voor het opstellen van dit actieplan ter beschikking te stellen. De Natuur- en Milieufederatie Utrecht (NMU) heeft inmiddels de uitvraag van de provincie ontvangen en is concreet bezig een actieplan op te stellen.
6. In het Klimaatakkoord (2019) is afgesproken dat Rijk en provincies samen een Bossenstrategie opstellen om invulling te geven aan de afspraken voor koolstofopslag die in het Klimaatakkoord zijn toebedeeld aan bos. Vaststelling van de gezamenlijke Bossenstrategie van Rijk en provincies met een uitvoeringsprogramma en de daarbij behorende instrumenten is voorzien in het najaar van 2020 in het Inter Provinciaal Overleg (IPO). De uitgangspunten van deze landelijke Bossenstrategie vormt het raamwerk voor het op te stellen strategisch bosbeleid van provincie Utrecht, zie bijlage 1. U heeft in de commissie RGW (17 juni 2020) een Statenbrief ontvangen over de landelijke Bossenstrategie. Dat hangt nauw samen met dit Statenvoorstel.

5. Kanttekeningen

Ruimte voor bosuitbreiding is in ons land, en zeker in onze provincie, schaars. Nieuw bosareaal zal altijd moeten worden afgewogen tegen andere functies en verschillende natuurdoelen. Er zijn veel ruimteveragende functies in de provincie Utrecht, en daar komt extra bos als ruimteveragende functie bij. Dat vraagt gepuzzel met de ruimte; daar waar nieuw bos komt kunnen geen zonnevelden of woningen worden geplaatst. Er zal gezocht moeten worden naar zoveel mogelijk functiecombinaties, maar de ruimtedruk op de provincie maakt dat de mogelijkheden voor nieuwe bosaanplant beperkt zijn.

In de provincie Utrecht is veel open landschap aanwezig. Vanwege landschappelijke en cultuurhistorische waarden (zoals in de Nieuwe Hollandse Waterlinie) is bosaanleg hier niet gewenst.

6. Financiën

Voor het opstellen van een strategisch bosbeleid zullen nader te bepalen kosten worden gemaakt die vooralsnog binnen de bestaande begroting kunnen worden gefinancierd.

7. Realisatie

Provincie is een belangrijke verbindende factor om samen met alle Utrechtse gebiedspartners een strategisch bosbeleid op te stellen die tegemoetkomt aan de maatschappelijke vragen die er leven. Omdat het nieuw beleid betreft stellen Provinciale Staten het strategisch bosbeleid vast. Gedeputeerde Staten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering, zover dit blijft binnen de daarvoor door Provinciale Staten vastgestelde kaders.

Voorstel is de doelen en ambities van de gezamenlijke Bossenstrategie van Rijk en provincies (zie bijlage 1) als raamwerk en uitgangspunt te hanteren bij de uitwerking van het provinciaal strategisch bosbeleid. De uitvoering van beide moties 168 en 82 worden ook meegenomen. Dit resulteert in een beleidsdocument op basis van een interactief proces, in- en externe input/samenwerking, bestuurlijke en beleidsmatige adviezen en afstemming met betrokkenen en integrale afwegingen. Bij dit alles is integraliteit van groot belang, waarbij Provinciale Staten meegenomen en geïnformeerd worden gedurende het proces.

8. Juridisch

In het Coalitieakkoord 'Nieuwe energie voor Utrecht' (2019) is aangegeven dat voor al het provinciale beleid de Omgevingsvisie de kapstok wordt. Het op te stellen strategisch bosbeleid voor provincie Utrecht moet voldoen aan de kaders en randvoorwaarden die gelden vanuit de Omgevingswet.

Er zijn geen juridische belemmeringen.

9. Europa

Er is niet gebleken dat er Europeesrechtelijke risico's of kansen zijn.

10. Communicatie

De Provinciale Staten ontvangen een Statenvoorstel.

Een persbericht volgt als het Statenvoorstel door Provinciale Staten is vastgesteld.

In het najaar (nadat de landelijke Bossenstrategie is vastgesteld) worden Provinciale Staten meegenomen en geïnformeerd over de stand van zaken en voortgang. Dat zal vanaf dat moment regelmatig gebeuren.

11. Bijlagen

1. Notitie 'Ambities en doelen van Rijk en provincies voor de Bossenstrategie ' (2019)
2. Notitie 'Hoofdlijnen strategisch bosbeleid provincie Utrecht'